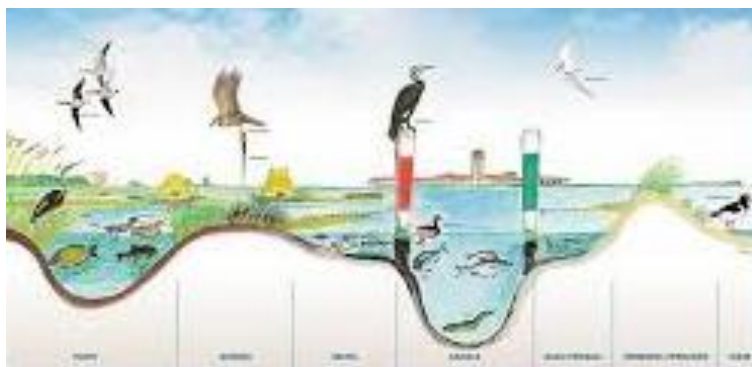
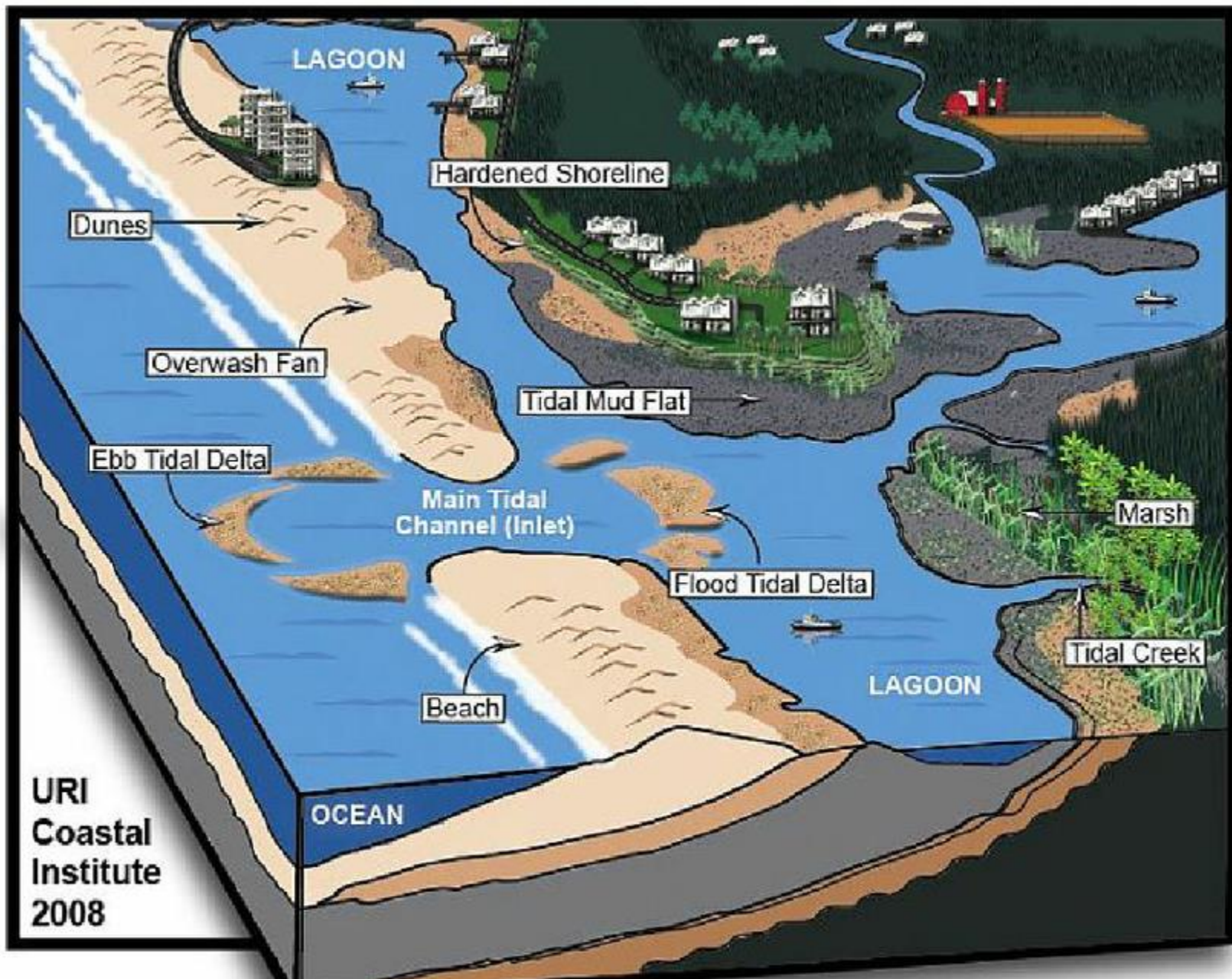

ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Δρ. Χάρης Δημητριάδης

URI
Coastal
Institute
2008

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΦΥΤΟΠΛΑΓΚΤΟΝ

Οι κυριότερες ομάδες των φυτοπλαγκτονικών οργανισμών σε ένα λιμνοθαλάσσιο οικοσύστημα είναι:

α. Τυπικό Πλαγκτό

1. ΔΙΑΤΟΜΑ (*Scletonema, Melosira, Coscinodiscus, Haetoceros, Thalassiosira, Nitzchia, Thalassiothrix, Navicula, Amphora, Striatella*)
2. ΠΕΡΙΔΙΝΙΑ (*Ceratium, Exuviella, Prorocentrum*)

β. Νανοπλαγκτό

1. ΧΛΩΡΟΦΥΚΗ
2. ΚΡΥΠΤΟΦΥΚΗ
3. ΚΥΑΝΟΦΥΚΗ

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΦΥΤΟΠΛΑΓΚΤΟΝ – Χωρικές Διαφοροποιήσεις

• *Κοντά στην είσοδο με τη θάλασσα κυριαρχούν:*

- Τα **Διάτομα**

και εμφανίζονται και:

- Ορισμένα **Περιδίνια** (*Ceratium furca*)

- Διάφορα **νανοπλακτονικά** είδη

• *Στο εσωτερικό της λιμνοθάλασσας κυριαρχούν:*

- τα **Περιδίνια** (*Exuviella compressa*, *Prorocentrum scutellum*)

- οι **Νανοπλαγκτονικοί** οργανισμοί

και σπανίζουν:

- τα **Διάτομα**

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΦΥΤΟΠΛΑΓΚΤΟΝ – Χωρικές Διαφοροποιήσεις

- *Κοντά στις πηγές γλυκού νερού (υπόαλος πόλος) κυριαρχούν:*
  - Φυτοπλαγκτονικά είδη του γλυκού νερού
  - *Στο εσωτερικό της λιμνοθάλασσας – σημεία με μεγάλο βαθμό εξάτμισης (υπέραλος πόλος) κυριαρχούν:*
    - τα **Περιδίνια** (*Dunaliella salina*)
    - τα **Κυανοφύκη**

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΦΥΤΟΠΛΑΓΚΤΟΝ – Χρονικές Διαφοροποιήσεις

- Γενικά οι Φυτοπλαγκτονικές κοινότητες εμφανίζουν μέγιστα αφθονίας κυρίως:

- *στο τέλος της Άνοιξης και στο τέλος του Φθινοπώρου*

- Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι σε πολλές περιπτώσεις αυτό το πρότυπο κατανομής διαφοροποιείται από:

- *τα ιδιαίτερα γεωμορφολογικά & υδρολογικά χαρακτηριστικά*

- *τις συγκεντρώσεις θρεπτικών (κυρίως φωσφορικών, νιτρικών και πυριτικών αλάτων)*

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ **ΦΥΤΟΠΛΑΓΚΤΟΝ – Πρωτογενής Παραγωγή**

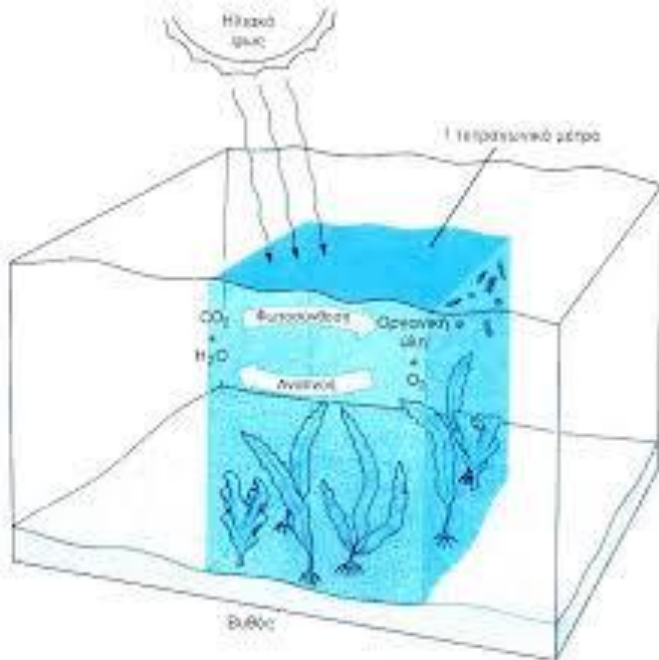
Οι παράγοντες που καθορίζουν τη **πρωτογενή παραγωγή** από τους φυτοπλαγκτονικούς οργανισμούς είναι:

1. η ηλιακή ενέργεια
2. οι φυσικοχημικές παράμετροι
3. η θολερότητα του νερού
4. οι συγκεντρώσεις των θρεπτικών στοιχείων
5. το βάθος
6. ο τύπος του ιζήματος
7. η πανίδα
8. η ποιοτική σύνθεση των φυτοπλαγκτονικών κοινοτήτων

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΦΥΤΟΠΛΑΓΚΤΟΝ – Πρωτογενής Παραγωγικότητα

‘Η πρωτογενής παραγωγικότητα - φυτοπλαγκτονικοί οργανισμοί σε διάφορα λιμνοθαλάσσια οικοσυστήματα κυμαίνεται από $4.6 - 14 \text{ g/m}^2/\text{day}$ ’

➤ Παραγωγή και Παραγωγικότητα

Παραγωγή είναι η ποσότητα οργανικής ουσίας (π.χ. τόνοι) που προστίθεται στη συνολική επιφάνεια ενός συστήματος στη διάρκεια κάποιου χρονικού διαστήματος. Συχνά χρησιμοποιούμε την έκφραση **ετήσια παραγωγή** (τόνοι/έτος)

$$\text{Παραγωγή} = \text{Παραγωγικότητα} * \text{Επιφάνεια}$$

$$E = \varepsilon * A$$

Με τον όρο **Παραγωγικότητα** αναφερόμαστε στο ποσό οργανικής ουσίας που προστίθεται σ' ένα σύστημα στη μονάδα του χρόνου και στη μονάδα της επιφάνειας (π.χ. τόνοι/έτος/km²).

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΜΑΚΡΟΦΥΤΑ/ΜΑΚΡΟΦΥΚΗ

Οι κυριότερες ομάδες μακροφύτων & μακροφυκών στη λιμνοθάλασσα είναι:

- ΦΑΝΕΡΟΓΑΜΑ (*Zostera noltii*, *Cymodocea nodosa*)
- ΥΔΡΟΧΑΡΗ ΜΑΚΡΟΦΥΤΑ (*Ruppia spiralis*, *Potamogeton pectinatus*, *Chara* sp.)
- ΧΛΩΡΟΦΥΚΗ (*Cladophora*, *Chaetomorpha*, *Enteromorpha*, *Ulva*)

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΜΑΚΡΟΦΥΤΑ – Χωρικές Διαφοροποιήσεις

Η κατανομή μακροφύτων στη λιμνοθάλασσα δεν επηρεάζεται τόσο από το βάθος ή το είδος του ιζήματος αλλά από την αλατότητα.

Έτσι:

- κοντά στην έξοδο προς την θάλασσα κυριαρχεί το είδος του φανερογάμου *Zostera noltii*
- προς το εσωτερικό της λιμνοθάλασσας τα είδη των μακροφύτων *Ruppia*, *Potamogeton* και *Chara*.

Σε λιμνοθάλασσες με πολύ υψηλές αλατότητες το κυρίαρχο είδος είναι το φανερόγαμο *Cymodocea nodosa*

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΜΑΚΡΟΦΥΤΑ – Χρονικές Διαφοροποιήσεις

Η κατανομή μακροφύτων στη λιμνοθάλασσα στη διάρκεια του έτους ακολουθεί το εξής γενικό πρότυπο:

- *Μέγιστες τιμές αφθονίας στο τέλος της Άνοιξης και αρχή Καλοκαιριού*
- *Ελάχιστες τιμές αφθονίας στο τέλος του Φθινοπώρου*

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΜΑΚΡΟΦΥΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ – Πρωτογενής Παραγωγή

Οι παράγοντες που καθορίζουν τη **πρωτογενή παραγωγή** από τους μακροφυτικούς οργανισμούς είναι:

1. η ηλιακή ενέργεια
2. οι φυσικοχημικές παράμετροι
3. η θολερότητα του νερού
4. οι συγκεντρώσεις των θρεπτικών στοιχείων
5. το βάθος
6. ο τύπος του ιζήματος
7. η πανίδα
8. η ποιοτική σύνθεση των μακροφυτικών κοινοτήτων

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΜΑΚΡΟΦΥΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ – Πρωτογενής Παραγωγικότητα

Η πρωτογενής παραγωγικότητα - μακροφυτικοί οργανισμοί σε διάφορα λιμνοθαλάσσια οικοσυστήματα κυμαίνεται:

- *10 g/m²/day - Ruppia*
- *23 g/m²/day - Zostera*
- *16 g/m²/day - Potamogeton*
- *30 g/m²/day - Chara*

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

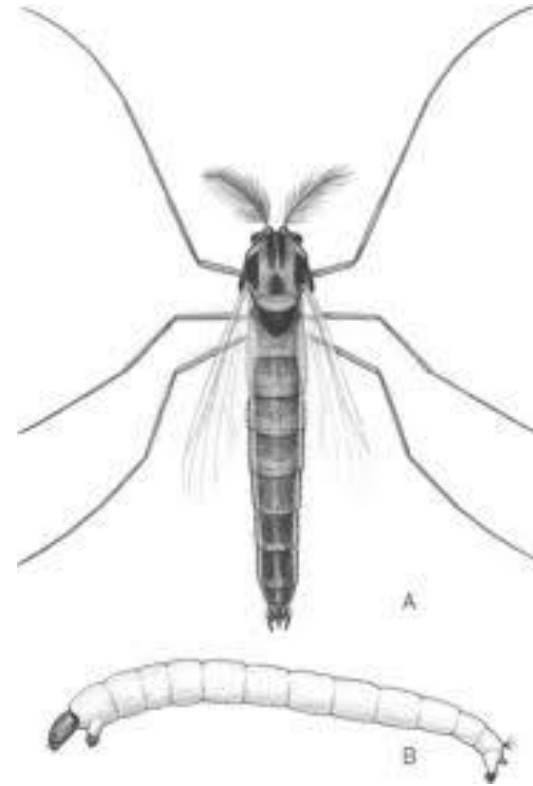
➤ ΖΩΟΠΛΑΓΚΤΟΝ

A. ΟΛΟΠΛΑΓΚΤΟΝ

- ΒΛΕΦΑΡΙΔΟΦΟΡΑ (Πρωτόζωα)
- ΚΩΠΗΠΟΔΑ
- ΟΣΤΡΑΚΩΔΗ
- ΠΕΛΑΓΙΚΑ ΑΜΦΙΠΟΔΑ

B. ΜΕΡΟΠΛΑΓΚΤΟΝ

- ΠΡΟΝΥΜΦΕΣ ασπονδύλων & ψαριών
- ΒΕΝΘΙΚΑ ασπόνδυλα (Αμφίποδα, Κυμώδη, Μυσιδώδη, Κωπήποδα) & ΛΑΡΒΕΣ ΔΙΠΤΕΡΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ: Μετακίνηση από την Βενθική Ενότητα στην στήλη του νερού για θήρευση σε ορισμένες περιόδους της ημέρας

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΖΩΟΠΛΑΓΚΤΟΝ Χωρικές & Χρονικές Διαφοροποιήσεις

- Τα πρότυπα χωρικής κατανομής των ζωοπλαγκτονικών οργανισμών στις λιμνοθάλασσες δεν είναι καλά μελετημένα. Σε πρόσφατες μελέτες στον Ελληνικό χώρο (Λιμνοθάλασσα Γιάλοβας) διαπιστώθηκε ότι τα **Βλεφαριδοφόρα** αναπτύσσονται κυρίως στα σημεία γειτνίασης με την θάλασσα και λείπουν από το εσωτερικό της λιμνοθάλασσας

- Όσον αφορά τα πρότυπα χρονικής κατανομής οι πληθυσμοί των ζωοπλαγκτονικών οργανισμών στις λιμνοθάλασσες ακολουθούν τις εκρήξεις του φυτοπλαγκτού με καθυστέρηση χρονικής φάσης

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

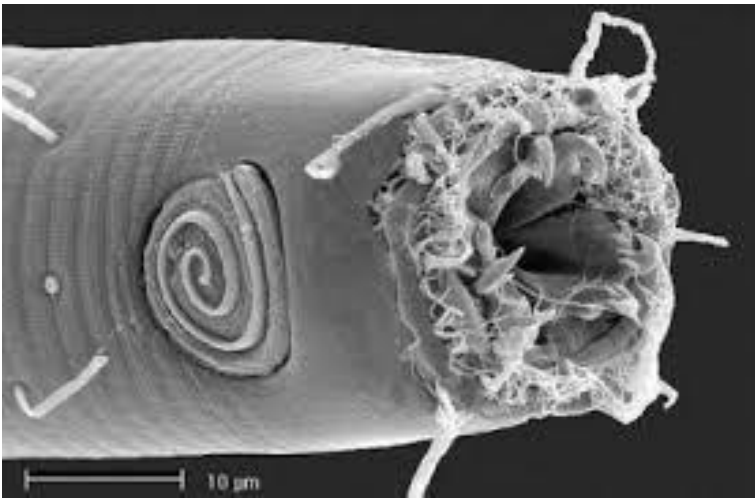
➤ ΜΕΙΟΒΕΝΘΟΣ

Μικροσκοπικοί οργανισμοί (μέγεθος $< 500\mu\text{m}$) που ζουν στην βενθική ενότητα (ανάμεσα στα μερίδια ιζήματος-κινητό υπόστρωμα)

➤ Οι μειοβενθικοί πληθυσμοί αποτελούν ένα σημαντικό τμήμα της λιμνοθάλασσας λόγω της συμμετοχής τους στην διαδικασία μεταλοποίησης αλλά και γιατί χρησιμεύουν ως τροφή για τα νεαρά βενθοφάγα ψάρια (μέγεθος 30 - 60mm)

➤ Κυριότερες ομάδες των μειοπανιδικών βιοκοινωνιών στις λιμνοθάλασσες είναι οι νηματώδεις και τα κωπήποδα

➤ Η κατανομή των μειοβενθικών κοινωνιών στην λιμνοθάλασσα είναι αποτέλεσμα μιας σειράς αβιοτικών παραμέτρων όπως της αλατότητας, του τύπου του ιζήματος, του βαθμού απομόνωσης, κλπ.

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΜΑΚΡΟΒΕΝΘΟΣ

οργανισμοί (μέγεθος 500μm-2cm) που ζουν στην βενθική ενότητα

➤ Οι μακροβενθικοί πληθυσμοί αποτελούν ένα σημαντικό τμήμα της λιμνοθάλασσας λόγω της συμμετοχής τους στα τροφικά πλέγματα (καταναλώνουν μακρόφυτα, μειοβενθικούς οργανισμούς και αποτελούν λεία για ψάρια, παρυδάτια πουλιά)

➤ Κυριότερες ομάδες είναι οι πολύχαιτοι, τα μαλάκια και τα καρκινοειδή

➤ Η κατανομή των μακροβενθικών κοινωνιών στην λιμνοθάλασσα είναι αποτέλεσμα μιας σειράς αβιοτικών παραμέτρων όπως της αλατότητας, του τύπου του ιζήματος, του βαθμού απομόνωσης της λιμνοθάλασσας από την θάλασσα, κλπ.

ΠΡΟΤΥΠΑ ΖΩΝΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

- Οι Guelorget & Perthuisot (1992) έχουν προτείνει ένα **σχέδιο ζώνωσης των λιμνοθαλασσών** το οποίο έχει εφαρμοσθεί με επιτυχία σε διάφορες **λιμνοθάλασσες της Μεσογείου** (Guelorget *et al.*, 1986; Nikolaidou *et al.*, 1988; Koutsoubas *et al.*, 1997). Σύμφωνα με το σχέδιο αυτό ζώνωσης η **λιμνοθάλασσα χωρίζεται σε περιοχές με γνώμονα την απόσταση από τις πηγές εισόδου γλυκού νερού και το κανάλι επικοινωνίας με την θάλασσα.**

ΠΡΟΤΥΠΑ ΖΩΝΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

- Έτσι η περιοχή κοντά στην έξοδο προς την θάλασσα κυριαρχείται από **θαλασσινά είδη** δίθυρων μαλακίων και εχινοδέρμων (**Ζώνη I**)
- Λίγο πιο μέσα -στα όρια επικοινωνίας του καναλιού επικοινωνίας με την θάλασσα και του κυρίως σώματος της λιμνοθάλασσας- εμφανίζεται μια ζώνη **επίσης με θαλασσινά είδη** καρκινοειδών, θρυμματοφάγων πολυχαίτων, δίθυρων μαλακίων και εχινοδέρμων (**Ζώνη II**). Η εξαφάνιση των εχινοδέρμων καθορίζει και το ανώτερο όριο της ζώνης αυτής προς το εσωτερικό της λιμνοθάλασσας.

ΠΡΟΤΥΠΑ ΖΩΝΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

- Πιο μέσα, στο κυρίως τμήμα της λιμνοθάλασσας, εμφανίζεται μια τρίτη μεικτή ζώνη (**ζώνη III**) όπου κυριαρχούν **είδη τόσο του θαλάσσιου χώρου** όπως τα δίθυρα μαλάκια *Venerupis decussata*, *Loripes lacteus* τα γαστερόποδα *Cerithium vulgatum*, *Akera bullata*, οι πολύχαιτοι *Nerthys hombergii*, *Armandia cirrosa* το καρκινοειδές *Urogebia littoralis*, **όσο και του παραλικού ή λιμνοθαλάσσιου χώρου (lagoonal species)** όπως τα είδη *Abra ovata*, *Cerastoderma glaucum*, οι πολύχαιτοι *Nereis cultrifera*, *Malacoceros girardii*, τα αμφίποδα των γενών *Gammarus*, *Microdeutopus*, κλπ.

ΠΡΟΤΥΠΑ ΖΩΝΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

- Το μεγαλύτερο τμήμα της λιμνοθάλασσας καλύπτεται από **τις ζώνες IV-V** οι οποίες χαρακτηρίζονται από την παρουσία ειδών **αποκλειστικά του παραλικού ή λιμνοθαλάσσιου χώρου** (μαλάκια *Abra ovata*, *Cerastoderma glaucum*, *Hydrobia acuta*, πολύχαιτοι *Nereis diversicolor*, Καρκινοειδή Αμφίποδα *Gammarus aequicauda*, κλπ.).

ΠΡΟΤΥΠΑ ΖΩΝΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

➤ Τέλος το πλέον απομακρυσμένο τμήμα της λιμνοθάλασσας **καλύπτεται από την ζώνη VI** η οποία εμφανίζεται:

- **με έναν υπέραλο πόλο** (περιοχές της λιμνοθάλασσας με πολύ υψηλές αλατότητες) που χαρακτηρίζεται από την παρουσία στρωμάτων **από κυανοβακτήρια** καθώς και λίγα άτομα των μαλακίων *Hydrobia acuta*, *Pirenella conica*, του πολύχαιτου *Nereis diversicolor*, του ισόποδου καρκινοειδούς *Sphaeroma rugicauda*, και λάρβες των εντόμων της οικογένειας Chironomidae **και**

- **έναν υπόαλο πόλο** (περιοχές της λιμνοθάλασσας με πολύ χαμηλές αλατότητες λόγω γειννίασης με τις πηγές εισόδου γλυκού νερού) όπου εμφανίζονται και χαρακτηριστικοί **εκπρόσωποι πανίδας του γλυκού νερού** (έντομα Trichoptera, Ολιγόχαιτοι κλπ.).

ΠΡΟΤΥΠΑ ΖΩΝΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

- Γενικά σε μια λιμνοθάλασσα όπως απομακρυνόμαστε από το σημείο επικοινωνίας με την θάλασσα παρατηρούνται τα εξής:
- **μειώνεται η βιοποικιλότητα (ποικιλότητα ειδών)**
  - **αυξάνεται η πυκνότητα των ασπόνδυλων (μειο- και μακροβενθικοί οργανισμοί) και σπονδυλωτών (π.χ. ψάρια), έως ότου μειωθεί ξανά κοντά στην είσοδο γλυκού νερού**
  - **μειώνεται σταδιακά η βιομάζα παρά την αύξηση της πληθυσιακής πυκνότητας (μικρότερα μεγέθη οργανισμών 'νανισμός')**
  - **μειώνεται δραματικά η συνολική παραγωγή**

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

Η ιχθυοπανίδα της λιμνοθάλασσας χωρίζεται σε δύο βασικές κατηγορίες:

α. Μόνιμα είδη: μένουν στην λιμνοθάλασσα όλο τον χρόνο, και συνήθως έχουν μικρό μέγεθος και μικρούς κύκλους ζωής (r-selected με υψηλό δυναμικό αναπαραγωγής και μεγάλους πληθυσμούς κατά διαστήματα) (π.χ. είδη *Atherina boyeri* - αθερίνα, *Aphanius fasciatus* - κουνουπόψαρο, *Potamoschistus marmoratus*)

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

β. Μεταναστευτικά είδη: μεγαλύτερα σε μέγεθος με μεγάλους κύκλους ζωής, των οποίων η αναπαραγωγή γίνεται στο θαλάσσιο περιβάλλον. Σε μερικά είδη (*Sparus aurata* - τσιπούρα, *Dicentrarchus labrax* - λαβράκι, *Anguilla anguilla* – χέλι, *Pagelus mormyratus* - λιθρίνι, *Diplodus sargus* - Σαργός) τα πρώτα στάδια του κύκλου ζωής ολοκληρώνονται υποχρεωτικά στις λιμνοθάλασσες, αν και μεγαλύτερα άτομα επίσης χρησιμοποιούν την λιμνοθάλασσα για εξεύρεση τροφής.

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

β. Μεταναστευτικά είδη:

Sparus aurata (Linnaeus, 1758) – τσιπούρα

Μέγιστο μήκος: 70cm; Ζει κυρίως στην υποπαραλιακή ζώνη **σε ρηχά νερά** (5-30m); **Ευρύαλο** είδος (25-42%ο); **Διατροφή:** δίθυρα μαλάκια & καρκινοειδή; **Αναπαραγωγή:** Οκτώβριο έως Δεκέμβριο; Ερμαφρόδιτο

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

β. Μεταναστευτικά είδη:

Dicentrarchus labrax (Linnaeus, 1758) – λαβράκι

Μέγιστο μήκος: 1m; **Σώμα** μακρύ & οβάλ; **Χρώμα** ασημί με ράχη γκριζοπράσινη; Ζει σε ποικίλα βάθη και ποικίλους τύπους υποστρώματος (άμμος, λάσπη, πέτρες) της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας; **Ευρύαλο** είδος (28-40%ο); **Διατροφή:** ψάρια, κεφαλόποδα μαλάκια, πολύχαιτους, καρκινοειδή; **Αναπαραγωγή:** Ιανουάριο έως Μάρτιο

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

β. Μεταναστευτικά είδη:

Anguilla anguilla (Linnaeus, 1758) – χέλι

Μέγιστο μήκος: 1m-αρσενικά, 1.5m-θηλυκά;
Σώμα κυλινδρικό; **Χρώμα** μαυροπράσινο με
κοιλιά ασημόλευκη; Ζει σε **ποικίλους τύπους**
υδάτινων οικοσυστημάτων (γλυκά, υφάλμυρα
νερά & θάλασσα) **κοντά στον βυθό** (λασπώδη);
Διατροφή με έντομα, ψάρια, πολύχαιτους,
καρκινοειδή; **Αναπαραγωγή στη θάλασσα των**
Σαργασσών (βάθος 1000m, Θερμοκρασία 15-
18 °C); λάρβες (προνύμφες 5-7mm) -
λεπτοκέφαλοι; νεαρά άτομα (5-7cm) **υαλόγελα**

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

β. Μεταναστευτικά είδη:

Diplodus puntazzo
(Gmelin, 1791) – μυτάκι

Μέγιστο μήκος: 40cm; **Σώμα:** πλευρικά συμπιεσμένο; **Χρώμα:** γκρι-ασημί με 7-10 κάθετες λωρίδες; Ζει στα ανώτερα όρια της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας (100m) σε πετρώδεις βυθούς; **Διατροφή:** μικρά ασπόνδυλα & φύκια; **Αναπαραγωγή:** Απρίλιο έως Ιούνιο

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

β. Μεταναστευτικά είδη:

Diplodus sargus (Linnaeus, 1758) – σαργός

Μέγιστο μήκος: 45cm; **Σώμα:** πλευρικά συμπιεσμένο;
Χρώμα: γκρι-ασημί με 6-8 κάθετες λωρίδες και μαύρη κηλίδα στο ουραίο πτερύγιο; Ζει στα ανώτερα όρια της υποπαραλιακής ζώνης (0-20m) σε βραχώδεις βυθούς;
Διατροφή: μαλάκια, καρκινοειδή, εχινόδερμα;
Αναπαραγωγή: Απρίλιο έως Ιούνιο

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

β. Μεταναστευτικά είδη:

Diplodus annularis (Linnaeus, 1758) – σπάρρος

Μέγιστο μήκος: 18cm; **Σώμα:** πλευρικά συμπιεσμένο;
Χρώμα: γκρι-κίτρινο με 5 κάθετες καφέ λωρίδες και μαύρη κηλίδα στο ουραίο πτερύγιο; Ζει στα ανώτερα όρια της υποπαραλιακής ζώνης (0-20m) σε πετρώδεις & αμμώδεις βυθούς; **Διατροφή:** μαλάκια;
Αναπαραγωγή: Απρίλιο έως Αύγουστο

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

β. Μεταναστευτικά είδη:

Mugil cephalus (Linnaeus, 1758) – μπάφα, κέφαλος

Μέγιστο μήκος: 70cm; **Σώμα:** οβάλ; **Χρώμα:** ράχη/μπλε-μαύρο, πλευρές/ασημί, μαύρη κηλίδα στα θωρακικά πτερύγια; Ζει στην ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα και στα ανώτερα τμήματα της ηπειρωτικής κατωφέρειας (380m) σε λασπώδεις βυθούς; **Διατροφή:** οργανικά θρύμματα, φύκια, μικρά ασπόνδυλα; **Αναπαραγωγή:** Ιούλιο έως Σεπτέμβριο

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

β. Μεταναστευτικά είδη:

Liza ramada (Risso, 1826) – μαυράκι, βελάνισσα

Μέγιστο μήκος: 50cm; **Σώμα:** ωοειδές; **Χρώμα:** ράχη/μαύρο, πλευρές/ασημί, βραγχιακό επικάλυμμα με χρυσαφιά κηλίδα; Ζει σε **ποικίλους τύπους** υδάτινων οικοσυστημάτων (γλυκά, υφάλμυρα νερά & θάλασσα) **κοντά στον βυθό** (λασπόδη); **Διατροφή:** οργανικά θρύμματα, φύκια, μικρά ασπόνδυλα; **Αναπαραγωγή:** Οκτώβριο έως Ιανουάριο

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

β. Μεταναστευτικά είδη:

Liza aurata (Risso, 1810) – μυξινάρι

Μέγιστο μήκος: 45cm; **Σώμα:** ωοειδές; **Χρώμα:** ράχη/μαύρο, πλευρές/ασημί, χρυσαφιά κηλίδα στο βραγχιακό επικάλυμμα & πίσω από το μάτι; Ζει σε **ποικίλους τύπους υδάτινων οικοσυστημάτων** (υφάλμυρα νερά & θάλασσα) **κοντά στον βυθό** (λασπώδη); **Διατροφή:** οργανικά θρύμματα, φύκια, μικρά ασπόνδυλα; **Αναπαραγωγή:** Σεπτέμβριο έως Νοέμβριο

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

β. Μεταναστευτικά είδη:

Liza saliens (Risso, 1810) – γάστρος

Μέγιστο μήκος: 30cm; **Σώμα:** ωοειδές;
Χρώμα: ράχη/μαύρο, πλευρές/ασημί, 2 ή περισσότερες χρυσαφίες κηλίδες στο βραγχιακό επικάλυμμα; Ζει κυρίως στην υποπαραλιακή ζώνη κοντά στον βυθό (λασπόδη); **Διατροφή:** φύκια, μικρά ασπόνδυλα; **Αναπαραγωγή:** Ιούνιο έως Αύγουστο

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

γ. Τυχαία είδη:

Κάποια είδη

είδη οικογένειας Labridae – σαλιάρες

είδη οικογένειας Gobiidae – γοβιοί

είδη οικογένειας Rajidae – σελλαχοειδή

μπαίνουν τυχαία στις λιμνοθάλασσες και δεν έχουν κάποια υποχρεωτική φάση στη λιμνοθάλασσα

ΠΡΟΤΥΠΑ ΖΩΝΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

➤ Γενικά η σύνθεση ειδών και η κατανομή της ιχθυοπανίδας σε μια λιμνοθάλασσα εξαρτάται:

- από τα χαρακτηριστικά της
- την επίδραση θαλασσινού - γλυκού νερού
- καθώς και τον βαθμό απομόνωσης των διαφόρων περιοχών

γενικά ισχύει και εδώ αντίστοιχο σχέδιο ζώνωσης, παρόμοιο με αυτό που προαναφέρθηκε για τους μακροβενθικούς οργανισμούς

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑ

Οι λιμνοθάλασσες έχουν ιδιαίτερα μεγάλη οικολογική σημασία καθώς αποτελούν ενδιαίτημα ενός μεγάλου αριθμού πουλιών που χρησιμοποιούν τα οικοσυστήματα αυτά ως:

- **Χώρο διαχείμασης** για μεγάλους πληθυσμούς
- **Σταθμό μετανάστευσης**
- **Χώρο φωλιάσματος** για σπάνια είδη υδρόβιων ή παρυδάτιων πουλιών
- **Ζωτικό χώρο** για πολλά είδη αρπακτικών πουλιών

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑ

Ανάμεσα στα είδη πουλιών πού συχνά ανευρίσκονται στις Ελληνικές λιμνοθάλασσες θα πρέπει να συμπεριληφθούν:

- ο ερωδιός
- ο λευκοτσικνιάς
- η χαλκόκοτα
- ο ψαραετός
- η νερόκοτα
- ο κορμοράνος
- το φοινικόπτερο-φλαμίνγκο

ΒΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

➤ ΤΡΟΦΙΚΑ ΠΛΕΓΜΑΤΑ

Τα τροφικά πλέγματα στα λιμνοθαλάσσια οικοσυστήματα είναι πολύπλοκα. Σε ένα τυπικό τροφικό πλέγμα πού παρουσιάζεται όχι μόνον σε λιμνοθάλασσες αλλά και σε άλλα παράκτια οικοσυστήματα:

- οι αιωρηματοφάγοι και ιζηματοφάγοι καταναλωτές τρέφονται από βακτήρια και φυτοπλαγκτόν; από οργανικά θρύμματα των φανερογάμων μακροφύτων; τα θρύμματα των βενθικών φυκών; τα θρύμματα του πλαγκτού του ποταμού
- Οι αιωρηματοφάγοι και ιζηματοφάγοι οργανισμοί καταναλώνονται με την σειρά τους από άλλους ασπόνδυλους άρπαγες και αυτοί με την σειρά τους από ψάρια και πουλιά.